

Glasilo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Urejuje:

Jakob Dimnik,
učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani.

Št. 9. Ljubljana, 1. vel. travna 1896. XXXVI. leto.

Vsebina: Luka Jeran †. — Fr. Orožen: Ustavoznanstvo. — J. Ravnikar: Martin in Jera. — Drd. Iv. Borštnik. K šolski higijeni. — Naši dopisi. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Luka Jeran †.

Umrli je dne 25. mal. travna vrl duhovnik, zaslužen slovenski pisatelj in pesnik ter največji dobrotnik šolski mladini, stolni kanonik monsignor Luka Jeran.

Pokojnik se je rodil dne 16. vinotoka 1818. l. v Javorjah na Gorenjskem. Obiskoval je škofjeloško šolo potem pa šel v Karlovec na gimnazijo, kjer je ostal od l. 1834. do l. 1839. Ondu se je poleg hrvatskega jezika učil tudi madjarskega. L. 1840. je prišel v Ljubljano in vstopil v šesto šolo. Na liceji l. 1841. in 1842. se je posebno bavil s slovenščino, učil se pa tudi drugih slovanskih jezikov. Učitelj mu je bil Metelko. L. 1843. je vstopil v semenišče, kjer se je bavil posebno z orientalskimi jeziki.

V duhovnika je bil posvečen l. 1845. Novo mašo je obhajal v Poljanah in pričujoč je bil pri njej tudi dr. Janez Bleiweis. Naslednje leto je ostal Jeran še v semenišči, l. 1847. je pa prišel za kapelana v Horjul, leta 1851. pa k sv. Petru v Ljubljano. L. 1853. je šel kot misijonar v Afriko,

kjer pa je tako nevarno oboel, da se je moral vrniti v domovino. Prišel je za kapelana v Trnovo, a želja, delati kot misijonar, ga ni zapustila. Šel je drugič v Afriko, a oboel je zopet in se moral vrniti na svoje prejšnje mesto, na katerem je ostal do l. 1869. Tedaj je bil imenovan papeževim komornikom in monsignorom ter se je preselil v stolno cerkev, kjer je vestno, vztrajno in s sveto vnemo izvrševal dolžnosti svojega poklica. L. 1882. je postal kanonik. V soboto proti večeru je po dolgem belehanji izdihnil blago svojo dušo.

Pokojni Jeran je bil kot duhovnik vzgleden, spoštovan in priljubljen mož.

Za slovensko književnost si je kot pesnik in pisatelj pridobil mnogo zaslug. Ko je prevzel dr. Janez Bleiweis uredništvo „Novic“, bil mu je Luka Jeran vrl sotrudnik ter dolgo vrsto let pisal za novi list. Sodeloval je tudi pri Pogačarjevem „Slovenskem cerkvenem časopisu“ in pozneje pri „Zgodnji Danici“, katero je od l. 1856. do svoje smrti sam urejal. Jeran je v dolgi dobi skoro polstoletja spisal neizmerno mnogo literarnih, političnih in teologičnih člankov in zložil nebroj rodoljubnih, cerkvenih in polemičnih pesmij. Bil je dobro podkovan skoro v vseh strokah človeškega znanja, zlasti pa v cerkvenih rečeh veljal za avtoriteto.

Jeran pa ni bil samo vrl duhovnik, marljiv in učen pisatelj. Neizmernih zaslug si je pridobil kot podpornik šolske mladine. Na tisoče je tistih, ki se s presrčno hvaležnostjo spominjajo dobrotljive roke Luke Jerana, na tisoče je tistih, kateri so v najžalostnejši uri življenja svojega našli pri njem pomoč in podporo, s katero so nadaljevali nauke. V kranjski deželi ga ni moža, ki bi imeltako blagočuteče srce za šolsko mladino, kakor je je imel pokojni Jeran. Bil je jeden prvih ustanovnikov dijaške in ljudske kuhinje in premnogim dijakom preskrbljeval vsakdanjo hrano.

Ko bi Jeran ne bil nič drugega storil za svoj narod, kakor da je tako očetovski skrbel za šolsko mladino, bi mu bil zagotovljen časten spomin. A storil je še mnogo več, delal za njega dušni in časni blagor, kakor zamore le mož plemenitega srca. Med kranjskimi duhovniki je bil Luka Jeran jeden najpopularnejših. Bodi mu časten spomin v narodu in naj mu sveti Večna Luč, katera ga je vodila pri vsem delovanji. Slava vrlemu duhovniku in rodoljubu Luki Jeranu!*)

*) Več o blagem pokojniku glej „Učit. Tovarš“ l. 1889. pod zaglavjem: „Svitoslav i Danica“, spisal Josip Marn.